Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

Rundskriv - Serie R

Rundskriv serie R (regelverk) erstatter tidligere serie F.
I den nye serie R publiseres også relevante lovendringer og konvensjonsendringer.

Mottakere av rundskrivet: (sett kryss)

- ☐ Sdir : Sjøfartsdirektoratet
- ☐ A: 16 spesielt bemyndigete arbeidskontorer
- ☐ U: Utvalgte utenriksstasjoner
- ☐ P: Produsenter av utstyr evt. undergrupper
- ☐ OFF: Offshorerederier / plattformsjefer / operatører
- ☒ Hov Hovedorganisasjoner
- ☐ H.i. Høringsinstanser
- ☐ Andre:

Nr.:	**RSR 01-2019**
Dato:	25. januar 2019
Saksnr.:	Innhentes fra arkivet + initialer til saksb. og jurist
Opphever:	
Referanse til:	Lov 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip

Rundskrivet innføres i egen tabell i regelverkssamlingen og oppbevares til neste regelverkssamling.

Ny forskrift om kontrolltiltak for arbeidstakere under skipsarbeidsloven

Sjøfartsdirektoratet har fastsatt ny forskrift om kontrolltiltak for arbeidstakere under skipsarbeidsloven. Forskriften harmoniserer rettstilstanden for arbeidstakere omfattet av henholdsvis arbeidsmiljøloven[1] og skipsarbeidsloven[2] når det gjelder arbeidsgivers bruk av kameraovervåking og innsyn i e-post og annet elektronisk lagret materiale.

Forskriften trer i kraft straks.

Bakgrunnen for forslaget

Forskriften inneholder regler som setter grenser for adgangen til kameraovervåking på steder hvor et begrenset antall arbeidstakere jevnlig eller kontinuerlig oppholder seg, og for adgangen til innsyn i e-post og annet elektronisk lagret materiale på personlige områder som virksomheten har stilt til disposisjon for arbeidstakeren.

Disse forholdene var inntil 20. juli 2018 regulert i personopplysningsforskriften[3], som var hjemlet i personopplysningsloven av 2000[4] og som gjaldt alle arbeidstakere.

Ved ikrafttredelse av ny lov om personopplysninger[5] ble det fastsatt nye forskrifter om henholdsvis kameraovervåking av arbeidstakere og om innsyn i e-post og annet elektronisk lagret materiale. Samtidig ble personopplysningsforskriften opphevet. De nye forskriftene er hjemlet i arbeidsmiljøloven, og denne loven omfatter blant annet ikke sjøfart, fangst og fiske, jf. lovens § 1-2 annet ledd bokstav a. Som følge av dette har det oppstått et utilsiktet skille i personvernet for arbeidstakere på land og til sjøs. Den fastsatte forskriften bøter på dette.

Skipsarbeidsloven har tilnærmet sammenfallende formålsbestemmelse med arbeidsmiljøloven, og gir tilpasset regulering av ansettelsesforhold og arbeidsmiljø for ansatte på norske skip.

---

[1] Lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.
[2] Lov 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip
[3] Forskrift 15. desember 2000 nr. 1265 om behandling av personopplysninger
[4] Lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger
[5] Lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger

Skipsarbeidsloven § 9-1 åpner for å iverksette kontrolltiltak overfor mannskapet når tiltaket har saklig grunn i arbeidsforholdet, og tiltaket ikke innebærer en uforholdsmessig belastning for

arbeidstakeren. Bestemmelsen gir grunnvilkår for iverksettelse av kontrolltiltak og gir hjemmel for utdypende regler i forskrift.

Høringen

Utkast til ny forskrift om kontrolltiltak ble sendt på høring 19. november 2018 med frist til 7. januar 2019 til å komme med innspill. Ti instanser valgte å besvare høringen. Fem av disse hadde innspill til forslaget ordlyd og innretning. Matrise hvor de enkelte innspill er gjengitt og kommentert er vedlagt dette rundskrivet. Noen innspill nevnes særskilt nedenfor.

Justisdepartementet påpeker at § 6 tredje ledd bokstav a vil kunne feiltolkes som en fremskyndet sletteplikt for opptak som er overlevert politiet. Bestemmelsen hadde sin opprinnelse i at personopplysningsforskriften til en viss utstrekning også gjaldt politiet. Når den nye forskriften har et virkeområde som begrenser seg til arbeidstakere under skipsarbeidsloven, har bestemmelsen ingen reell verdi. Sjøfartsdirektoratet er derfor enig i at den ikke bør videreføres.

Advokatforeningen uttrykker bekymring for at harmoniseringen av personvernregelverket for sjøfolk og arbeidstakere i landbasert virksomhet på sikt vil kunne svekkes når en nå innenfor samme rettsområde etablerer egne forskrifter for arbeidstakere som reguleres av henholdsvis arbeidsmiljøloven og skipsarbeidsloven. Sjøfartsdirektoratet har vurdert dette og kommet til at det vil være mest hensiktsmessig slik regelverket på det maritime området er innrettet, å gjennomføre en særskilt regulering som foreslått. En slik oppdeling støttes også av at forarbeidene til skipsarbeidsloven slår fast at det ved revideringen den daværende sjømannsloven var en klar føring at en revidert sjømannslov skulle videreføres som en selvstendig lov og ikke innarbeides som del av arbeidsmiljøloven.

DNV GL påpeker at bruken av begrepet «Personopplysninger» i utkastets § 5 virker begrensende og gir inntrykk av at annet opptak dermed kan utleveres, og at bruken av begrepene «personopplysninger» og «opptak» bør avklares. Selv om opptaket vil være å regne som personopplysninger, er vi enig i at introduksjonen av uttrykket «personopplysninger» på dette punktet ikke tilfører noe nytt og i stedet kan virke forvirrende. Vi endrer derfor innledningen i § 5 til «Opptak gjort ved kameraovervåking» etter mal fra § 6 første ledd.

DNV GL påpeker videre orddelingsfeil i utkastets § 10 tredje ledd, som korrigeres.

Norsk Sjømannsforbund påpeker feil i kapittelnummereringen, som korrigeres. Forbundet slutter seg samtidig til Sjøfartsdirektoratets vurdering om ikke å henvise til forskrift i henhold til arbeidsmiljøloven, men lage én særskilt forskrift om kontrolltiltak.

Norges Rederiforbund slutter seg til Sjøfartsdirektoratets vurdering at det bør lages en særskilt forskrift.

Nærmere om innholdet

Forskriften bygger på forskrift 2. juli 2018 nr. 1107 om kameraovervåking i virksomhet og forskrift 2. juli 2018 nr. 1108 om arbeidsgivers innsyn i e-postkasse og annet elektronisk lagret materiale, som viderefører gjeldende rett og i stor grad tar sin ordlyd fra de reglene forskriftene

erstatter. Forslaget som nå sendes ut på høring er i så måte en videreføring av det som var gjeldende rett før 2. juli 2018.

For å begrense antall forskrifter og videreføre en tematisk inndeling av regelverket har Sjøfartsdirektoratet valgt å samle reglene i en felles forskrift om kontrolltiltak, med kapitler for kameraovervåking og innsyn e-post annet elektronisk materiale. Slik kan også eventuelle nye regler på området for kontrolltiltak som måtte bli aktualisert for eksempel gjennom teknologisk utvikling, enklere knyttes til det eksisterende regelverket.

Merknader til enkelte av bestemmelsene

Til § 1 Virkeområde
Forskriften foreslås hjemlet i skipsarbeidsloven § 9-1. Skipsarbeidsloven § 1-2 gir loven virkning for arbeidstaker som har sitt arbeid om bord på norske skip. Ved virkeområdeforskriften[6] § 3 er loven også gitt virkning for flyttbare innretninger. Samtidig er arbeidsmiljøloven gjort gjeldende for petroleumsvirksomhet til havs, jf. lovens § 1-3. Utenfor petroleumsvirksomhet er flyttbare innretninger underlagt regelverket forvaltet av Sjøfartsdirektoratet. Dette innebærer at en på noen områder har parallelle og til dels overlappende regelverk. For å sikre at arbeidstakere på flyttbare innretninger utenfor petroleumsvirksomhet det samme vern omfatter virkeområdet også arbeidstakere på flyttbare innretninger.

Til § 3 Vilkår for kameraovervåking
Første ledd viderefører rettstilstanden etter personopplysningsloven 2000 § 37. Vi har valgt å utelate avgrensningen «av område i virksomheten hvor en begrenset krets av personer ferdes jevnlig», idet dette innenfor skipsarbeidslovens virkeområde vil være tilfellet uansett.

Andre ledd viderefører ordlyden i samme lovs § 36 første ledd. En høringsinstans har stilt spørsmål ved at skilting, oppslag eller lignende som varsler kameraovervåking når dette ikke er tilfelle også omfattes av reglene. Reglene er ment å verne befolkningen mot også følelsen av å være overvåket, som i seg selv er integritetskrenkende idet den påvirker atferden. Derfor er ekte og uekte kamera-overvåking sidestilt, slik det også var etter personopplysningsforskriften .

Til § 4 Varsel om kameraovervåking
Denne bestemmelsen viderefører innholdet i personopplysningsloven 2000 § 40, og presiserer samtidig rederiets rolle som behandlingsansvarlig.

Til § 5 Utlevering av opptak gjort ved kameraovervåking
Bestemmelsen viderefører innholdet i personopplysningsloven 2000 § 39.

Til § 6 Sletting av opptak gjort ved kameraovervåking
Bestemmelsen viderefører personopplysningsforskriften § 8-4 annet til femte ledd. Samtidig er innholdet på området for betalings-, bank- og posttjenester oppdatert til dagens virkelighet hvor slike tjenester i stadig større utstrekning er integrert i andre handelslokaler. Taxfreeutsalg, kiosker og kafeer på passasjerskip vil være omfattet av disse reglene.

Kravet i personopplysningsforskriften § 8-4 om sletting av opptak når det ikke lenger foreligger saklig grunn for oppbevaring antas å ha liten betydning ved siden av de øvrige reglene for når opptak skal slettes, og er dermed utelatt.

[6] Forskrift 19. august 2013 nr. 990 om skipsarbeidslovens virkeområde

Til § 8 Kapitlets virkeområde
Bestemmelsen viderefører innholdet i personopplysningsforskriften § 9-1.

Til § 9 Forskriftens ufravikelighet
Bestemmelsen viderefører innholdet i personopplysningsforskriften § 9-5. Sjøfartsdirektoratet har etter høringen og av pedagogiske årsaker valgt å flytte bestemmelsen lenger frem i kapitlet, og har endret overskriften.

Til § 10 Vilkår for innsyn
Bestemmelsen viderefører innholdet i personopplysningsforskriften § 9-2.

Til § 11 Prosedyrer ved innsyn
Bestemmelsen viderefører innholdet i personopplysningsforskriften § 9-3.

Til § 12 Sletting av opplysninger ved opphør av arbeidsforholdet
Bestemmelsen viderefører innholdet i personopplysningsforskriften § 9-4.

Administrative og økonomiske konsekvenser
Selv om reglene på noen punkter er modernisert, viderefører forskriften som det fremgår ovenfor gjeldende rett. Dette omfatter også ordningen med Datatilsynet som tilsyns- og vedtaksmyndighet. Ved å knytte reglene opp mot det regelverket som ellers gjelder for sjøfolk vil det for næringen og for direktoratet som rådgiver være lettere tilgjengelig. Sjøfartsdirektoratet legger derfor til grunn at forskriften i første rekke vil ha positive konsekvenser, og kan ikke se at det skal ha nevneverdige økonomiske konsekvenser for næringen.

Lars Alvestad
fung. sjøfartsdirektør

Linda Bruås
fung. avdelingsdirektør